

УДК 378.016:004

Павлова Олена Миколаївна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та природокористування
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

Павлова Елена Николаевна

*доктор экономических наук, профессор,
заведующая кафедрой экономики и природопользования
Волынский национальный университет имени Леси Украинки*

Pavlova Olena

*Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Economics and Environmental Management
Lesya Ukrainka Volyn National University
ORCID: 0000-0002-8696-5641*

Павлов Костянтин Володимирович

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва і маркетингу
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

Павлов Константин Владимирович

*доктор экономических наук, профессор,
заведующий кафедрой предпринимательства и маркетинга
Волынский национальный университет имени Леси Украинки*

Pavlov Kostiantyn

*Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Entrepreneurship and Marketing
Lesya Ukrainka Volyn National University
ORCID: 0000-0003-2583-9593*

Демчук Наталія Василівна

студентка кафедри фінансів

Волинського національного університету імені Лесі Українки

Демчук Наталья Васильевна

студентка кафедры финансов

Волынского национального университета имени Леси Украинки

Demchuk Nataliia

Student of the Department of Finance

Lesya Ukrainka Volyn National University

Дмитрук Ирина Ярославівна

студентка кафедри фінансів

Волинського національного університету імені Лесі Українки

Дмитрук Ирина Ярославовна

студентка кафедры финансов

Волынского национального университета имени Леси Украинки

Dmytruk Iryna

Student of the Department of Finance

Lesya Ukrainka Volyn National University

РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ

ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННО-

КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ

ПРЕДПРИЯТИЕМ

THE ROLE OF MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION

TECHNOLOGIES IN ENTERPRISE MANAGEMENT

Анотація. У статті визначено різні підходи щодо сутності поняття інформаційно-комунікаційних технологій, досліджено використання ІКТ в

управлінні підприємством як важливого елементу розвитку господарської діяльності в умовах комп'ютеризації та інформатизації. Визначено роль сучасних інформаційних технологій як визначального чинника ефективного функціонування організацій. Також виділено основні чинники, які зумовлюють підприємства використовувати сучасні ІКТ у своїй діяльності. Розглянуто основні переваги та недоліки впровадження ІКТ в управління підприємством. Досліджено найбільш поширені програмні продукти, які використовуються у виробничій діяльності в Україні. Визначено особливі риси програми «ІС:Підприємство», обґрунтовано позитивні та негативні сторони використання даного продукту. Також розглянуто особливості програмного забезпечення «ME.Doc» та «BAS.Бухгалтерія», визначено їх функціонал та доцільність використання підприємствами. Проведено аналіз динаміки позиції України у міжнародному рейтингу інноваційності. Узагальнено необхідність використання ІКТ для підприємств, адже це підвищує їх ефективність та конкурентоспроможність на ринку.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, програмний продукт, програмне забезпечення, управління підприємством, інноваційна діяльність.

Аннотація. В статье определены разные подходы к сущности понятия информационно-коммуникационных технологий, исследовано использование ИКТ в управлении предприятием как важного элемента развития хозяйственной деятельности в условиях компьютеризации и информатизации. Определена роль современных информационных технологий как определяющего фактора эффективного функционирования организаций. Также выделены главные причины, обуславливающие компании употреблять современные ИКТ в собственной деятельности. Рассмотрены основные преимущества и недостатки внедрения ИКТ в управлении предприятием. Исследованы наиболее распространенные

программные продукты, используемые в производственной деятельности в Украине. Определены особые черты программы «IC: Предприятие», обоснованы положительные и отрицательные стороны использования данного продукта. Также рассмотрены особенности программного обеспечения «ME.Doc» и «BAS.Бухгалтерия», определены их функционал и целесообразность использования предприятиями. Проведен анализ динамики позиции Украины в международном рейтинге инновационности. Обобщена необходимость использования ИКТ для предприятий, так как это повышает их эффективность и конкурентоспособность на рынке.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационные технологии, программный продукт, программное обеспечение, управление предприятием, инновационная деятельность.*

Summary. *The article identifies different approaches to the essence of the concept of information and communication technologies, explores the use of ICT in enterprise management as an important element of economic development in the context of computerization and informatization. The role of modern information technologies as a determining factor of effective functioning of organizations is determined. The main factors that cause companies to use modern ICT in their activities are also highlighted. The main advantages and disadvantages of ICT implementation in enterprise management are considered. The most common software products used in production activities in Ukraine are studied. The special features of the program «IC: Enterprise» are determined, the positive and negative aspects of the use of this product are substantiated. The peculiarities of the software «ME.Doc» and «BAS.Accounting» are also considered, their functionality and expediency of use by enterprises are determined. The dynamics of position of Ukraine in the international innovation rating is analyzed. The need to use ICT for enterprises is generalized, as it increases their efficiency and competitiveness in the market.*

Key words: *information and communication technologies, software product, software, enterprise management, innovation activity.*

Постановка проблеми. На сьогодні в зв'язку з глобальними змінами, що відбуваються на міжнародному ринку, підприємствам необхідно шукати нові шляхи управління господарською діяльністю. Інтеграція економіки у світовий інформаційний простір сьогодні є головним фактором конкурентоспроможності бізнесу та здійснення ефективності його діяльності. Одним із найважливіших елементів сучасних інформаційних перетворень у світі є інформаційні системи та продукти, які дають можливість аналізувати значні потоки інформаційних даних, переводити їх на відстань, нагромаджувати, зберігати та створювати нову інноваційну продукцію, як у вітчизняних, так і в світових економічних системах. Тому актуальним завданням в наш час для вітчизняних підприємств є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ) в управління їх діяльністю, які здатні підвищити ефективність господарського процесу, збільшити його конкурентоспроможність на ринку і як наслідок досягнути вищого рівня прибутковості в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематику щодо використання ІКТ та інноваційних продуктів в управлінні підприємствами розглядали вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: Грабчук І. Л. [1], Соколовська З.М. [10], Терещенко Л.О. [12], Чернікова І.Б. [14] та інші. Однак дослідження ефективності використання ІКТ в управлінні господарською діяльністю є актуальним на сьогодні і тому потребує постійного аналізу та вдосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розкриття сутності ІКТ та визначення ефективності їх використання в управлінні господарським процесом та розгляд популярних програмних забезпечень для ведення документації та здійснення операцій

на підприємстві, а також визначення позиції України у міжнародному рейтингу інноваційності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У діяльності будь-якого економічного суб'єкта можна виділити три основні потоки - матеріальний, вартісний, інформаційний. Кожен із них відображає стан суб'єкта господарювання та його перспективи. Управління являє собою цілеспрямовану діяльність, яка орієнтована на досягнення певної кінцевої мети, та використовує, головним чином, інформаційний потік.

Більшість компаній розуміють, що їм потрібно кинути виклик не тільки своїм конкурентам, а й самим собі, щоб постійно покращувати погляди своїх клієнтів і свою здатність задовольняти попит на ринку.

Найголовнішим напрямком щодо вдосконалення управління господарським процесом є впровадження використання підприємством новітніх систем та технологій, а саме ІКТ. Тому доцільно розглянути сутність даного поняття.

Даний термін розглядають, як систему різних програмних продуктів і ресурсів, які використовуються для опрацювання, аналізу та зберігання різноманітних даних, що покращує ефективність господарської діяльності та забезпечує високий рівень інформатизації суб'єкта господарювання.

Зокрема, потрібно виділити основні чинники, які зумовлюють підприємства використовувати сучасні ІКТ у своїй діяльності:

- зниження економічних показників стосовно стану підприємства;
- відсутність необхідних програмних продуктів для здійснення обліку та аналізу інформації;
- наявність застарілих програмних систем, які обмежують підприємство щодо здійснення ефективного управління [2, с. 295].

ІКТ є одним із ключових компонентів підвищення конкурентоспроможності компанії. Платформи ІКТ (наприклад, ПК, мобільні телефони, Інтернет тощо) мають чотири основних позитивних

ефектів для організації. По-перше, вони надають більше видимості бізнес-підприємствам. По-друге, вони надають більше інформації малим фірмам. По-третє, вони дозволяють підприємствам долати традиційні торгові бар'єри. І нарешті, вони полегшують фінансові операції. ІКТ покращують надання послуг та підвищують продуктивність на виробничих підприємствах. Крім того, використання електронної пошти, електронної комерції та соціальних мереж значно скоротило фізичне транспортування, пов'язане з відправкою пошти, банківськими послугами, рекламою та купівлею товарів. Приватний сектор повинен мати можливість не тільки інвестувати в інфраструктуру ІКТ, але й використовувати ІКТ як засіб конкурентної переваги для ведення бізнесу у формі програмного забезпечення, технологій, електронної комерції, онлайн-транзакції тощо.

Необхідно визначити низку чинників, які сприяють розвитку використання ІКТ в управлінні підприємством, і навпаки, стримують його. Відобразимо їх у таблиці 1.

Таблиця 1

Перелік чинників, які сприяють та стримують використання ІКТ

Сприяють використанню ІКТ	Стримують використання ІКТ
Зростання конкуренції на ринку	Низький рівень використання новітніх технологій
Наявність фінансових резервів для придбання програмних продуктів	Недостатня кількість фінансових ресурсів на впровадження інноваційних програмних продуктів
Державна підтримка підприємств щодо використання ІКТ	Нестабільність фінансової системи країни
Наявність на підприємстві програмного забезпечення та кваліфікованого персоналу у сфері ІТ	Недосконалість законодавчої політики стосовно використання ІКТ

Джерело: складено на основі джерела [7, с. 161; 10, с. 430]

Серед стримуючих факторів щодо використання ІКТ в управлінні господарською діяльністю значне місце займає недостатня кількість фінансових резервів на впровадження інноваційних продуктів. Адже основним інструментом фінансування щодо придбання новітніх

програмних продуктів є власні кошти суб'єктів господарювання, що не дозволяє в повній мірі здійснювати ефективне впровадження ІКТ в управління підприємством. Тому на сьогодні основним завданням для компаній є дослідження та залучення додаткових джерел фінансування для придбання інноваційних технологій.

Роль інформаційних технологій у бізнесі зазвичай пов'язана із застосуванням комп'ютерного та телекомунікаційного обладнання з метою зберігання, передачі та обробки даних. Очевидно, що роль інформаційних технологій стає надзвичайно важливою [6]. ІТ – це спосіб не лише обміну інформацією, а й виконання операцій і транзакцій, які змінюються щодня. Більше того, це ідеальний інструмент для підтримки зростання конкурентоспроможності економічних та інституційних секторів, надаючи їм багато переваг.

Щоб забезпечити конкурентні позиції та прогрес будь-якої організації, необхідно використовувати технології та інструменти для поступового включення ІТ у структуру всіх процесів і щоденних завдань компанії [11, с.35].

Тому доцільно розглянути основні переваги впровадження ІКТ в управління підприємством. (Рис. 1)

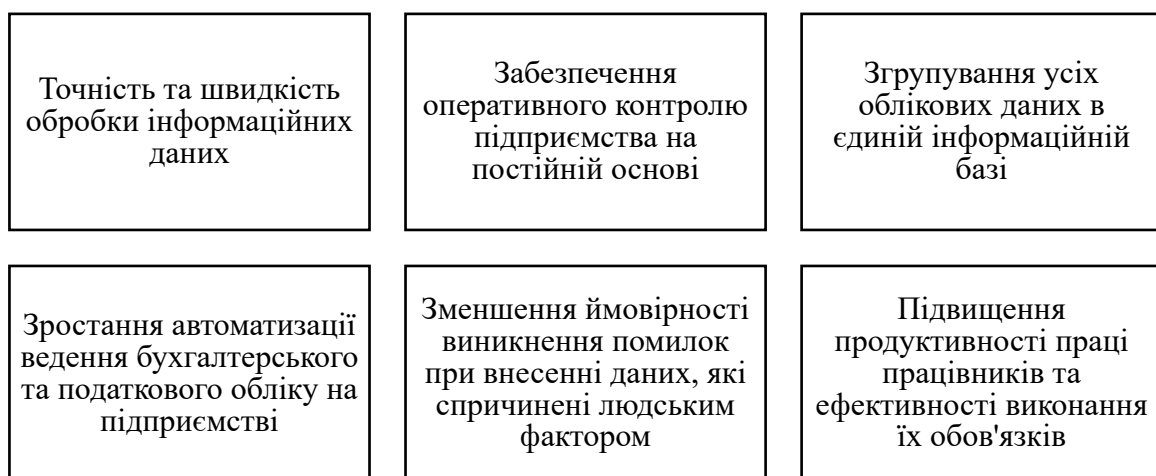

Рис. 1. Основні переваги впровадження ІКТ

Джерело: складено на основі джерела [9; 12, с. 28]

Високий рівень незахищеності інформаційних систем, що може надати доступ до конфіденційної інформації третім особам

Висока вартість інформаційних програмних продуктів, що включає витрати на навчання персоналу, встановлення програмного забезпечення та оновлення апаратних засобів

Проблеми сумісності сучасних інформаційних систем зі старими системами та програмними платформами

Необхідність спеціалізованого персоналу, який обслуговував би наявні інформаційні системи

Ймовірність настання технічних проблем та збоїв в системі

Рис. 2. Недоліки впровадження ІКТ в управління підприємством

Джерело: складено на основі джерела [14, с.40]

Як ми бачимо на рис. 1, на сьогодні впровадження ІКТ на підприємстві є доцільним, оскільки це дає змогу перейти на інноваційні методи управління та ведення господарської діяльності, що сприяє прискоренню здійснення операцій з інформаційними даними та надає можливість якісно аналізувати діяльність підприємства та пришвидшує процес прийняття управлінських рішень.

Зокрема, слід відзначити, що поряд з перевагами впровадження ІКТ в діяльність підприємств існують і певні недоліки, які відображені на рис. 2.

Розглянемо, як загалом групують аналітичні інформаційні системи. За складом розв'язуваних завдань їх можна поділити на два види:

- спеціалізовані інформаційні системи, тобто ті, які використовуються в окремих галузях економіки;
- універсальні інформаційні системи – які включають підсистеми обліку та аналізу економічної інформації та можуть адаптуватися до особливостей бухгалтерського обліку в різних сферах [1, с. 120].

Більшість користувачів надають перевагу застосуванню універсальних інформаційних технологій, оскільки вони передбачають

достатньо легке налаштування і підходять для використання у різних галузях.

У процесі управління господарською діяльністю із збільшенням якісних і кількісних параметрів підприємства, необхідно обробляти великі потоки інформації. Тому даний процес вимагає відмінних форм управління фінансовим та податковим обліком для обробки значної кількості інформації. Саме це є причиною використання автоматизованих інформаційних систем [7, с.163]. Нині в Україні популярним та надійним є використання програмного продукту «1С:Підприємство» як інформаційного середовища для здійснення фінансового моніторингу та податкового планування господарської діяльності на основі комп'ютеризації відносин у побудові інформаційного суспільства.

1С:Підприємство - єдина платформа для автоматизації діяльності організації: бухгалтерського, кадрового, управлінського та фінансового обліку. Інтеграція відповідних прикладних рішень (конфігурацій) програми дозволяє керувати всіма аспектами діяльності кількох компаній, однієї компанії, її підрозділів та різними напрямками бізнесу в універсальному робочому середовищі. Організація самостійно вибирає потрібні прикладні рішення для свого підприємства та працює з ними у єдиній захищеній системі управління бізнес-процесами. Усі зміни побудовані на загальних принципах, їх можна налаштовувати і змінювати під специфіку організації.

Залежно від набору конфігурацій система здатна виконувати одночасно кілька різних функцій:

- автоматизувати організаційну та господарську діяльність підприємства;
- вести управлінський облік та вибудовувати аналітику;
- вирішувати завдання щодо планування, ведення бюджету та аналізу фінансів;

- регламентувати звітність, вести бухгалтерський облік та керувати кількома планами рахунків;
- розраховувати зарплату співробітників та керувати персоналом [4].

Керівник сам визначає, які функції автоматизації потрібні його підприємству залежно від поставлених цілей та груп відповідальних користувачів.

Розглянувши функції платформи 1С:Підприємство, доцільно виділити переваги та недоліки даної програми, які зображені у таблиці 2.

Таблиця 2

Переваги та недоліки програмного продукту 1С: Підприємство

<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>
Розширений графічний інтерфейс та панель навігації	Дороге обслуговування програмного продукту
Єдина технологічна платформа	Необхідність регулярного оновлення
Можливість використання у різних сферах діяльності	Через розширення програма може працювати повільніше
Можливість роботи у режимі віддаленого доступу	Додаткові витрати на навчання персоналу
Швидкість та ефективність вирішення задач	Високий ризик розголошення конфіденційної інформації

Джерело: складено на основі джерела [4]

Отже, використання даної програми на підприємстві, як ми бачимо з таблиці 2, має свої позитивні та негативні сторони.

Також останнім часом в Україні популяризованим стає використання програмного забезпечення «М.Е.Дос» - це українська провідна програма, яка дозволяє створювати документи та підписувати їх засобами цифрового підпису, а також дає змогу передавати документи своїм контрагентам. Даний програмний продукт є універсальним та унікальним, адже може використовуватись підприємствами різних сфер діяльності.

«М.Е.Дос» дає змогу здійснювати безліч операцій з документами та різних процесів безпечно та швидко. Зазначимо основні позитивні ефекти щодо впровадження даного програмного забезпечення в управлінні господарською діяльністю підприємства:

- контролювання здійснення операцій з документообігу на всіх етапах діяльності;
- повна автоматизація звітності підприємства в рамках даного продукту;
- економія часу та зменшення фінансових витрат підприємства;
- доступна вартість програми;
- зручність і простота у використанні завдяки сучасному та зрозумілому інтерфейсу;
- конфіденційність інформаційних даних за допомогою шифрування електронним цифровим підписом [5].

Таким чином, даний програмний продукт є ефективним помічником у роботі з документообігом в управлінні діяльністю підприємства. Адже усі документи, які розміщені та створені у даній програмі та затверджені цифровим електронним підписом, вважаються оригінальними.

У сьогоdnішніх умовах новим альтернативним програмним продуктом є «BAS:Бухгалтерія». Це програма, яка дозволяє вирішувати сукупність завдань, які стоять перед бухгалтером підприємства. Даний продукт призначений для здійснення автоматизації бухгалтерських та податкових процесів організації. Програмне забезпечення «BAS Бухгалтерія» може пристосовуватись відповідно до будь-яких особливостей конкретного суб'єкта господарювання, адже за складом розв'язуваних завдань це є універсальна інформаційна технологія. Дана програма має схожі риси з «1С:Бухгалтерія», проте на відміну від інших – це є новий програмний продукт розроблений в Україні [3].

Отже, кожна із перелічених програм призначена для автоматизації облікових процесів на підприємстві та прийняття ефективних та своєчасних управлінських рішень. Кожна із програма має свої переваги, недоліки та особливості проведення господарських операцій. Ці програми мають одну спільну мету – це насамперед, спростити роботу бухгалтерської служби на підприємстві.

Використання ІКТ на підприємстві має значний вплив і на ефективність здійснення інноваційної діяльності на рівні держави. За допомогою рейтингів можна визначити ефективність проведення інноваційної діяльності країн світу [13, с.105]. На даний час складено чимало міжнародних рейтингів та проведено оцінювання рівня інноваційності багатьох держав.

Проведемо аналіз економіки нашої країни у рейтингу Глобального індексу інновацій GII за період 2015-2020 рр. (Див. таблицю 3)

Таблиця 3

**Позиція України у Глобальному інноваційному індексі (ГІІ)
за період 2015-2020 рр.**

Рік	Позиція в рейтингу країн	Значення індексу
2015	64	36,45
2016	56	35,72
2017	50	37,62
2018	43	38,52
2019	47	37,10
2020	45	37,40

Джерело: складено на основі джерела [15]

У 2020 році до переліку даного рейтингу ввійшло 131 країн. На основі даних таблиці 3 можна зробити висновки, що у 2020 році Україна зайняла 45 позицію в загальному рейтингу та набрала 37,4 балів зі 100. Найкращі показники в межах досліджуваного періоду Україна отримала у 2018 році посівши 43 місце серед усіх учасників рейтингу з індексом у 38,52 бала. За останні роки Україна тримається на перших 40 місцях у переліку країн даного рейтингу, що означає позитивний аспект, адже країна має ряд проблем у різних галузях (ситуація на сході, поширення коронавірусної інфекції та її наслідки), які потребують вирішення.

Таким чином, використання ІКТ в управлінні підприємствами розкриває широкі можливості перед учасниками господарської діяльності та спричиняють розвиток появи інновацій у країні.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. У зв'язку з розвитком сучасної цифрової економіки одним із найвпливовіших факторів функціонування підприємств є ефективність його управлінської діяльності, яке безпосередньо залежить від продуктивності використання ІКТ. Впровадження сучасних інформаційних технологій та використання можливостей мережевої комунікації на підприємствах пришвидшує та спрощує ведення процесів документообігу та складання звітності. Також використання новітніх програм дає змогу керівництву мати дистанційний зв'язок з виробництвом та іншими процесами, які відбуваються на підприємстві. Розглянуті програмні продукти є все більш суттєвішими і кориснішими для користувачів. Для них характерні логічність та простота у використанні, вони мають зручну систему сервісів та досить швидкі стосовно написання кодів і водночас її гнучкі. У цілому можна говорити про очевидні переваги даних бухгалтерських програмних забезпечень, так як їх використання допомагає легко справитися з обробкою даних та з їхнім супроводом легше відстежувати документообіг та здійснювати управління організацією. Аналізуючи позицію України в рейтингу Global Innovation Index, слід зазначити, що наша країна посідає досить низькі місця, хоча в останні роки спостерігається підвищення її позицій у рейтингах міжнародного рівня. Для зростання рейтингу України необхідні значні зміни в економіці, чималі державні інвестиції у сферу інновацій та розвиток сучасних інформаційних технологій.

Література

1. Грабчук І.Л., Герасимова О.Г. Бухгалтерський облік з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій. Житомир: Євенок, 2017. 120 с.
2. Новосад О.В. Інноваційна політика підвищення конкурентоспроможності регіональних газорозподільних підприємств: монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 295 с.
3. Офіційний сайт BAS в Україні. Можливості BAS Бухгалтерія. URL: <https://www.bas-soft.eu> (дата звернення: 29.11.2021).
4. Офіційний сайт «1С:Підприємство». URL: <http://1c.ua/ua/> (дата звернення 29.11.2021).
5. Офіційний сайт «М.Е.Дос». URL: <https://medoc.ua/> (дата звернення 29.11.2021).
6. Павлова О.М., Павлов К.В., Галянт С.Р., Новосад О.В. Інвестиційно-інноваційна спрямованість газорозподільних підприємств регіону. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2020. №1. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-1-5424> (дата звернення 29.11.2021).
7. Павлова О.М., Павлов К.В., Купчак В.Р. Реформування житлово-комунальної сфери в міських агломераціях за умов децентралізації. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк. Вежа-Друк. 2020. №2(22). С. 161-167.
8. Павлов К.В., Павлова О.М., Коротя М.І. Регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств України: монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. 256 с.

9. Павлов К.В., Павлова О.М. Формування та регулювання конкурентних відносин на регіональних ринках житла України: монографія. Луцьк. Видавництво «Терен». 2019. 542 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/15852> (дата зверення: 29.11.2021).
10. Соколовська, З.М. Моделі ринкової економіки на сучасних технологічних платформах. Бізнес Інформ. 2017. № 11. С. 430-440.
11. Стрішенець О.М., Павлов К.В. Особливості конкурентних відносин на регіональних ринках нерухомості. Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка». Збірник наукових праць. Випуск 1 (47). Том 2. Ужгород, 2016. С. 35-38.
12. Терещенко Л.О., Сніжко О.С. Інформаційні технології в управлінні. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 12. С. 28-31.
13. Фролова Г.С. Інституційні особливості міжнародного фінансування інноваційної діяльності в Україні. Економіка та держава. 2020. №10. С. 105–110.
14. Чернікова І. Б. Про особливості вибору інформаційних програм бухгалтерського обліку в управлінні ринковими структурами. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. Вип. 1. С. 40-51.
15. WIPO (2020). World intellectual property organization. URL: <https://www.wipo.int/portal/en> (дата звернення 29.11.2021).

References

1. Hrabchuk I. L., Herasymova O. H. (2017). Bukhhalterskyi oblik z vykorystanniam informatsiino-kompiuternykh tekhnolohii [Accounting with the use of information and computer technologies]. Zhytomyr: Yevenok. 120 s. [in Ukrainian].

2. Novosad O.V. (2021). Innovatsiina polityka pidvyschennia konkurentospromozhnosti rehionalnykh hazorozpodilnykh pidpryiemstv: monohrafiia [Innovative policy to increase the competitiveness of regional gas distribution companies]. Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf». 295 s [in Ukrainian].
3. Ofitsiinyi sait BAS v Ukraini. Mozhlyvosti BAS Bukhhalteriiia. URL: <https://www.bas-soft.eu> (accessed 29 November 2021).
4. Ofitsiinyi sait «1C:Pidpryiemstvo». Available at: <http://1c.ua/ua/> (accessed 29 November 2021).
5. Ofitsiinyi sait «M.E.Doc». Available at: <https://medoc.ua/> (accessed 29 November 2021).
6. Pavlova O.M., Pavlov K.V., Haliant S.R., Novosad O.V. (2020). Investytsiino-innovatsiina spriamovanist hazorozpodilnykh pidpryiemstv rehionu [Investment and innovation orientation of gas distribution companies in the region]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Seriiia: «Ekonomichni nauky». №1. Available at: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-1-5424> (accessed 29 November 2021).
7. Pavlova O.M., Pavlov K.V., Kupchak V.R. (2020). Reformuvannia zhytlovo-komunalnoi sfery v miskykh ahlomeratsiiakh za umov detsentralizatsii [Reforming the housing and communal services in urban agglomerations under conditions of decentralization]. Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Lutsk. Vezha-Druk. №2(22). S. 161-167 [in Ukrainian].
8. Pavlov K.V., Pavlova O.M., Korotia M.I. (2020). Rehuliuвання діяльності регіональних газорозподільних підприємств України [Regulation of the activities of regional gas distribution companies of Ukraine]: monohrafiia. Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf». 256 s [in Ukrainian].

9. Pavlov K.V., Pavlova O.M. (2019). Formuvannia ta rehuliuвання konkurentnykh vidnosyn na rehionalnykh rynkakh zhytla Ukrainy: monohrafiia. Lutsk. Vydavnytstvo «Teren». 542s. Available at: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/15852> (accessed 29 November 2021).
10. Sokolovska, Z. M. (2017). Modeli rynkovoї ekonomiky na suchasnykh tekhnolohichnykh platformakh [Models of market economy on modern technological platforms]. *Biznes Inform.* № 11. S. 430-440 [in Ukrainian].
11. Strishenets O.M., Pavlov K.V. (2016). Osoblyvosti konkurentnykh vidnosyn na rehionalnykh rynkakh nerukhomosti [Features of competitive relations in regional real estate markets]. *Naukovyi visnyk uzhhorodskoho universytetu. Serii «Ekonomika».* Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 1 (47). Tom 2. Uzhhorod. S. 35-38 [in Ukrainian].
12. Tereshchenko L.O., Snizhko O.S. (2011). Informatsiini tekhnolohii v upravlinni [Information technology in management]. *Investytsii: praktyka ta dosvid.* № 12. S. 28-31 [in Ukrainian].
13. Frolova H. S. (2020). Instytutsiini osoblyvosti mizhnarodnoho finansuvannia innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [Institutional features of international financing of innovation in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava.* №10. S. 105–110 [in Ukrainian].
14. Chernikova I. B. (2015). Pro osoblyvosti vyboru informatsiinykh proham bukhhalterskoho obliku v upravlinni rynkovykh strukturamy [About the peculiarities of the choice of accounting information programs in the management of market structures]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh.* Vyp. 1. S. 40-51 [in Ukrainian].
15. WIPO (2020). World intellectual property organization. Available at: <https://www.wipo.int/portal/en> (accessed 29 November 2021).